

Juhtkiri

Virumaa Teataja

Loodame, et teil oli ikka meeles eile herved, oad ja tangud likku panna, sest üks õige vastlatoit on oa- või hernesupp, mõnel pool ajalooliselt ka odratangu-puder.

Vastlal silm vesine

Vastlapäev on liikuv püha, mis võib liikuda umbes kuu aja piires 8. veebruarist 7. märtsini, ja langeb alati noorkuu teisipäevale. Sel aastal on see siis märtsis.

Vastlapäevaga lõppes vanel eestlastel talviste koduste tööde periood. Vastlapäeva on mõnel pool nimetatud ka lihaheitepäevaks, sest pärast vastlaid algas paast ja liha ei söödud. Enne pikka paastuaega taheti viimast korda korralikult süüa, juua ja pidutseda.

“Kui vastlapäeval on soe ja sula, tuleb soe ja lühike kevad, aga külm suvi. Kui vastlapäev on pilvine, tuleb vihmane suvi ja vili ikaldub,” enustas vanarahvas.

Tänavu ongi soe, raske suisa liulaskmiseks kohta leida, kui just mudaliugu ei soovi lasta. Tuleb kuhugi varjulisemasse kohta või metsa alla lund otsima minna.

Loodame, et teil oli ikka meeles eile herved, oad ja tangud likku panna, sest üks õige vastlatoit on oa- või hernesupp, mõnel pool ajalooliselt ka odratangu-puder. Eks need, kes unustasid, saavad muidugi poeriulilt ka hernesupi

kätte, aga see ei ole ikka päris sama, mis enda tehtud. Ülepannikooke, odrakaraskit ja kakuke si on vastlapäeviti samuti alati söödud. Muidugi matsakate vahukoorega vastlakuklitega maiustamine käib ka traditsioonide juurde. Vastlakombe järgi ei või söömisega pimeda peale jääda ja enne õhtusööki tuleb kindlasti saunas ära käia.

Vastlapäev oli vanasti paljuski naiste püha – naised käisid sel päeval kõrtsis linapikkust joomas. Seda joodi enamasti otse pudelist – siis sai ikka pikka voolu, mis pidi taas linadele lisakavu andma.

Vastlapäeval ei tohtinud toas tuld üles võtta. Leiti, et vastlapäeval peab valgega magama minema, muidu ei saa suviseks kiireks ajaks oma und täis magatud.

Homme on aga tuhkapäev. Tuhkapäevaga algab suur paast, mis kestab lihavõttepühadeni. Usuti, et laisknaine liigub tuhkapäeva õhtul ringi ja vaatab akendest sisse. Kellel põleb toas tuli ja keeb tööd, sellele ta viskab töökoti selga: aasta jooksul tuleb töid aina juurde ja nendega on võimatu hakkama saada. Nii et vaadake ette!

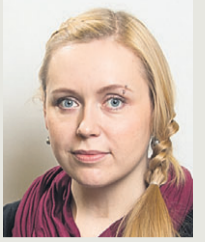
Repliik

Kole jutt

Taristu, enekas ja ombudsman – need on eelmise aasta kolm kõige koledamat sõna. Taristu ehk infrastruktuur, enekas ehk endast tehtud foto ning ombudsman ehk õigusvahe-mees on viimastel päevadel tublisti nahutada saanud. Küll peetakse neid sõnu lodevateks, lohisevateks ja meie keelde muidu sobimatuteks.

Ombudsman tegi taristu serval eneka – võiks siis üks igavesti kole lause olla. Kui vanasti öeldi, et roppusi ei tohi rääkida, sest pärast ei saa selle suuga enam süüa, siis nüüd rikuivad need sõnad toidumulguga. Kole jutt.

Aga muidu on tore see, mis moodi asju subjektiivsuse ja emotsioonidel põhineva “hindamise” alusel ilusateks ja koledateks liigitatakse. Kui 2012. aasta kolesõnaks osutus “validaator”, siis tuleks valiku tagamaid otsida ehk hoopis rahva arvamusel kilulinna juhi kohta, keda validaatoriga võrdsustada võib. Lõuga. Jõuga.

EVA SAMOLBERG

Teine fosforiidisõda osutab riigi kitsaskohtadele

Juba pikemat aega võtab hoogu ja kogub tuure fosforiidi kaevandamise temaatika, kus tahkusid, suhteid ja nüansse on juba niivõrd palju, et objektiivset pilti on keeruline kokku panna ning olukorda terviklikult hoomata. Keerulisemaks teeb asja veel see, et tegemist on äärmiselt emotsiooniderohke sündmuseahelaga, ning mida enam emotsioone, seda enam segadust ja intriige.

Emotsionaalne ja emotsioonidele rõhuv on juba selle vastuoludel rajaneva saaga nimetus – teine fosforiidisõda! Me kõik mäletame ja teame, milline positiivne mõju oli fosforiidisõjal (nüüd peaks vist täpsustama ja ümber nimetama – esimesel fosforiidisõjal) meie taasiseseisvumisele, usule, rahva ühendamisele ja kokku hoidmisele, sihi kindlusele ja vankumatussele. Meil on ettekujutus ja mälestus, et ühel pool olid pahad ja teisel head, ühel pool õiglus ja teisel ebaõiglus. Kas on õiglane sama paralleeli praegusele huvide konfliktile olukorrale külge pookida, on omaette küsimus. Kuid lahknevusi ja küsitavusi on kogu teema juures rohkemgi.

Palju on lahkavamusi Viru Keemia Grupi kava suhtes alustada fosforiidi kaevanduse uuringute, ning segadust suhtumises toonastesse ja praegustesse valla juhtidesse ja valla üritustesse. Sahistatakse võimalikust lobitööst ja kokkulepetest, arutletakse avalikkuse teavitamise või kaasamata jätmise üle, hinnatakse võimalikke suhteid ja huviseid ministriumide, erakondade ja uuringute läbiviimisest huvitatud osapoolte vahel, diskuteeritakse kaitse all olevate liikide ja looduskaitse temaatika üle ja nii edasi. See kõik on õige! Nii peabki olema.

Aga see kõik oleks olemata, kui maavarasid puudutav temaatika oleks riiklikult läbi mõeldud ja reguleeritud!

Eestil ei ole olemas majanduslikku arenguplaani. Ilmselt ei ole ka riigile kuuluvate maavarade kohta ajakohast põhjalikku ülevaadet, ammugi mitte terviklikku arenguplaani, milles oleks hinnatud maavarade kasutamise potentsiaali.

Maavarade geoloogilised uuringud on kalbid, ent kas siis praegu teise fosforiidisõja nime all toimuv osutub odavaks. Samamoodi ei oska me praegu määrata hinda, kui kalliks osutuvad kergekaelised otsused loodusressursside kasutamise, kaevandusuringute või

EINAR VALLBAUM
Lääne-Viru maavanem

Maavarade geoloogilised uuringud on kallid, ent kas siis praegu teise fosforiidisõja nime all toimuv osutub odavaks.

Emotsionaalne ja emotsioonidele rõhuv on juba selle vastuoludel rajaneva saaga nimetus – teine fosforiidisõda! Me kõik mäletame ja teame, milline positiivne mõju oli fosforiidisõjal.

MONTAŽ, FOTO: HENN SOODLA

lubade kohta. Kui kalliks lähevad maksma läbimõtetamata või poliitiliselt kellegi jaoks soodsad otsused meie keskkonnale ja tulevastele generatsioonidele.

Meie kõigi elukäik ja suuresti ka riigi majandus sõltuvad sellest, kui puhas ja kvaliteetne on joogivesi, kui ratsionaalselt suudame kasutada maavarasid teede- ja elamuehituses ning kui optimaalselt kasutada ja toota energiat. Selline ülevaatlik dokument peaks olema kõige alus, kus on ära hinnatud meie ressursid ja majanduslik potentsiaal.

Edasi peaks aga toimuma reguleerimine. Hetkel kuuluvad maavarad keskkonnaministeriumi haldusalasse. Tõsi, teatud osas on tegemist keskkonna alla sobitava temaatikaga. Ent samamoodi võib maavaradega seonduva paigutada majanduslikku kategooriasse ja teatud juhtudel isegi julgeolekutemaatika ehk kaitseministeriumi valdkonda.

Siinkohal on oluline eristada funktsionaalsust. Kui on tegemist majanduslike ja finantsiliste huvide või teemadega, siis peaks maavarad kuuluma majandus- ja kommunikatsiooniministeriumi haldusalasse, kui aga teemaks on kaitsefunktsioon, siis keskkonnaministeriumi alla. Sama on ka metsandusega,

kus metsamajanduslike küsimustega võiks tegeleda majandus- ja kommunikatsiooniministerium ning keskkonnakaitsega keskkonnaministerium.

Nii näiteks oleks loogiline, et praegu Lääne-Virumaal passiivse varuna arvel oleva fosforiidi aktiivseks ehk kaevandamiseks tunnistamine oleks majandusministeriumi pädevuses, kus hinnatakse maavara kaevandamise tasuvust ja maailmas vastava vara näitajaid, toodete hindasid ja trende.

Keskonnaministerium hindaks aga keskkonnaga seonduvat, võimalikke kahjusid, ökoloogilist, ohustatud liikide elu, mõju nendele jne.

Samamoodi peaks reguleeritud olema ka kogu edasine protsess. Kui mõnel investoril, ettevõttel või arendajal on huvi maavarade vastu, siis oleks kogu asjade ajamise käik oluliselt selgem ja läbipaistvam, kui uuringuid ei telliks mitte asjast huvitatud firma, vaid keskkonnaamet, pärast mida keskkonnaamet annab vastava loa. See tagaks huvide konflikti ennetamise ja oleks objektiivsem. Ehitussektorist on meil seoses järelevalve tellimisega juba küllaldaselt näiteid. Keskkonnateemad ei saa olla riskierimiseks.

Kiri

Pidupäev Ubja päevakeskuses

Ubjja päevakeskuses oli 23. veebruaril pidupäevane meeleolu. Oli päevakeskuse 13. sünnipäev ja tähistati vabariigi 96. aastapäeva.

Lisaks päevakeskuse oma rahvale oli ka kutsutud külalisi – vallavanem Peep Vassiljev pidupäevakringliga, luuletaja Urve Tinnuri, heategija Karl Mäesepp ja allakirjutanu.

Alustuseks lauldi Eesti hümn. Avasõnad lausus päevakeskuse juhataja Laine Soone. Häid sõnu ja kingitusi kogunes üksjagu. Kiidusõnu pälvis vallavanem Peep Vassiljev, kes leiab alati aega olla õigel ajal õiges kohas ega keeldu kunagi abistamast.

Tänu Karl Mäesepale sai päevakeskus 13 aastat tagasi avatud ja tema toetus jätkub mitmel moel tänaseni.

Ametlik osa seljataga, läks esinemisjärg päevakeskuse oma orkestrile, naisansambli ja solistidele. Muusikaline kostitus oli suurepärase.

Vahelduseks luges Urve Tinnuri oma äsjakirjutatud luuletusi. Minu ülesandeks oli jagada õpetlikke killukesi toetamaks tervist ja meeleolu.

Et laudadel olid ka mõne laulu sõnad, võis orkestriga kaasa laulda. Oli palju rõõmu, soojust, ühtekuuluvustunnet, mis soojendas südant ja mida jätkus nii koduteele kui kodussegi.

Jätkuvalt õnne ja jõudu kõigile, kes Ubja päevakeskust külastavad, selle tegevust aktiivselt toetavad. Vastupidavust, jõudu ja tervist soovime päevakeskuse juhatajale Laine Soonele, tänu kellele kõik ettevõtmised edukalt sujuvad.

Olli Tõnurist